

Onderzoeksagenda

Impactanalyse

Brede Welvaart

provincie Drenthe

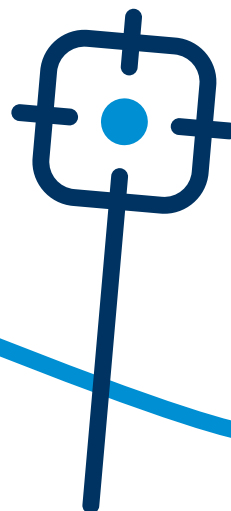
Notitie Reikwijdte en Detailniveau plan-mer
ter onderbouwing van keuzes in
de nieuwe **Omgevingsvisie Drenthe**

Horizon van Drenthe

September 2025

Inhoud

1. Inleiding	4
Impactanalyse Brede Welvaart en de procedure van een milieueffectrapportage (mer)	4
2. Contournota Omgevingsvisie 'Horizon van Drenthe'	7
2.1 Opmaat naar een nieuwe Omgevingsvisie	7
2.2 Onze opgaven	7
2.3 Onze leidende principes voor de verdeling van de ruimte	8
2.4 Onze ambities	9
3. Onderzoeksaanpak	11
3.1 Een aanpak in 6 stappen	11
3.2 Beoordelingskader: de Drentse meetlat	16

1. Inleiding

De provincie Drenthe werkt aan een nieuwe Omgevingsvisie; een langetermijnvisie op de ontwikkeling van Drenthe richting 2050. Een Omgevingsvisie op hoofdlijnen, die later meer concreet wordt uitgewerkt in Omgevingswetprogramma's.

In de afgelopen periode is er veel informatie opgehaald en zijn de hoofdambities vastgelegd in de **'Contournota Omgevingsvisie 'Horizon van Drenthe'**. Daarbij staat ons streven naar brede welvaart centraal. Dit betekent een provincie die niet alleen economisch sterk is, maar ook duurzaam, gezond en sociaal.

Met de komst van de Omgevingswet is het wettelijk kader voor een Omgevingsvisie verbreed tot een integrale blik op de fysieke leefomgeving. Dat vraagt dat de Omgevingsvisie ook aandacht besteed aan thema's als gezondheid en sociale kwaliteit. Met de inzet op brede welvaart kiezen we voor de verbrede blik die de Omgevingswet van ons vraagt en werken we aan dat wat voor onze inwoners het meest belangrijk is.

We werken de Contournota uit tot een Omgevingsvisie. Om tot onderbouwde keuzes te komen stellen we een Impactanalyse Brede Welvaart op. Met deze Onderzoeksagenda gaan we in op de manier waarop we de Impactanalyse willen uitvoeren.

Impactanalyse Brede Welvaart en de procedure van een milieueffectrapportage (mer)

De Omgevingsvisie geeft richting aan de ruimtelijke ontwikkeling van Drenthe en vormt een kader voor toekomstige besluiten. Als deze toekomstige besluiten mer-plichtig of mer-beoordelingsplichtig zijn en het kader in de Omgevingsvisie voldoende concreet is (bijvoorbeeld doordat ze criteria bevat voor de locatie, de omvang of de wijze van uitvoering), verplicht de Omgevingswet ons om voor de Omgevingsvisie de procedure voor een milieueffectrapportage te doorlopen. Daarnaast kunnen keuzes in de Omgevingsvisie effecten hebben op een Natura2000-gebied of meerdere Natura-2000-gebieden. In dat geval moet een zogenoemde 'Passende Beoordeling' worden uitgevoerd. Ook dat maakt de Omgevingsvisie mer-plichtig.

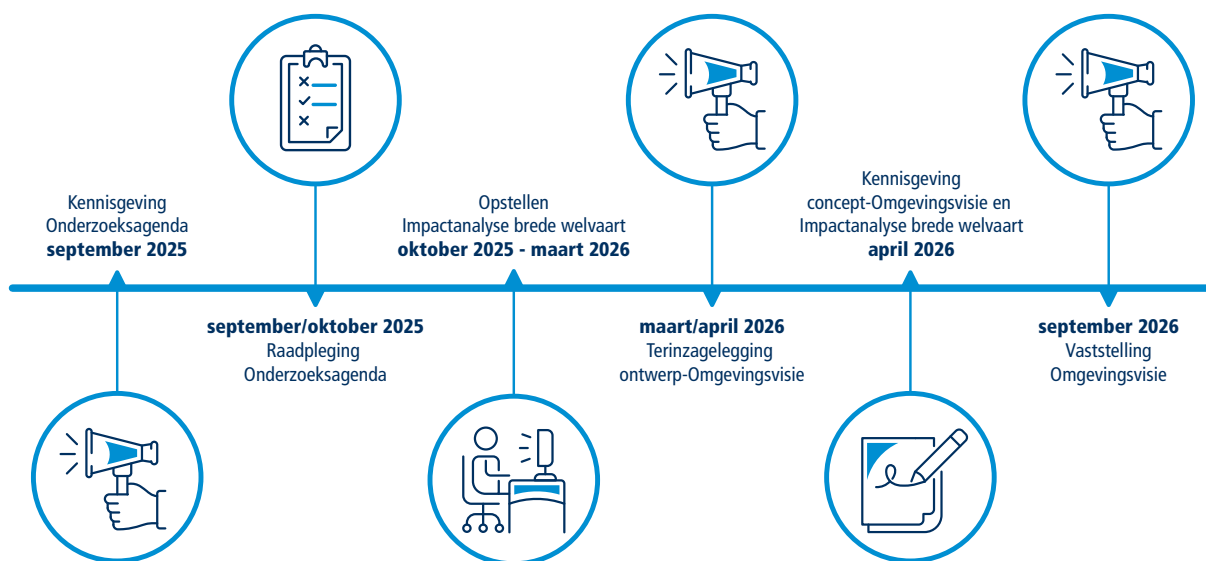
Omdat de mate van concreetheid van de keuzes in de Omgevingsvisie nog niet vaststaat en ook nog niet vaststaat of een Passende Beoordeling aan de orde zal zijn, is lastig te bepalen of er daadwerkelijk sprake is van mer-plicht. Wij kiezen ervoor om voor de Impactanalyse Brede Welvaart de procedure voor een milieueffectrapportage te doorlopen.

De voorgeschreven procedure start met de openbare kennisgeving dat de provincie een nieuwe Omgevingsvisie opstelt en daarvoor een milieueffectrapportage uitvoert. Gelijktijdig wordt de Onderzoeksagenda (ook wel Notitie Reikwijdte en Detailniveau genoemd) gepubliceerd. De Onderzoeksagenda informeert betrokken partijen over de onderzoeksaanpak. Iedereen kan hierop reageren door een zienswijze in te dienen. De Onderzoeksagenda wordt ook gebruikt om betrokken bestuursorganen en wettelijke adviseurs te raadplegen. Dit zijn de 12 Drentse gemeenten en de vier Drentse waterschappen, buurprovincies, buurland Duitsland, de minister van Natuur en Stikstof, de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en de Inspectie Leefomgeving en Transport. Daarnaast wordt de Commissie mer om advies gevraagd.

De zienswijzen en adviezen worden door Gedeputeerde Staten beoordeeld en leiden al dan niet tot aanpassing van de Onderzoeksagenda.

De resultaten van de Impactanalyse worden vastgelegd in een rapport. Deze wordt gelijktijdig met de ontwerp-Omgevingsvisie ter inzage gelegd. Iedereen kan op beide documenten zienswijzen indienen. De Commissie voor de mer wordt gevraagd een toetsing op juistheid en compleetheid uit te voeren. Vervolgens worden de Impactanalyse, de Omgevingsvisie en een reactie op de zienswijzen en de adviezen ter besluitvorming voorgelegd aan Provinciale Staten. Daarmee ondersteunt de Impactanalyse de politieke belangenafweging en het maken van keuzes.

2. Contournota Omgevingsvisie 'Horizon van Drenthe'

2.1 Opmaat naar een nieuwe Omgevingsvisie

De Contournota, vastgesteld door Provinciale Staten op 18 december 2024, is een tussenstap naar een ontwerp-Omgevingsvisie. Het geeft een beeld met welke vraagstukken we de komende periode aan de slag moeten en welke richting wij aan de toekomst willen geven. Bij het ontwikkelen van de Contournota is volop ruimte geweest voor jongeren en medeoverheden om mee te denken.

In de Contournota duiden we:

- **Onze opgaven:** de vraagstukken die centraal staan in de Omgevingsvisie.
- **Onze bemoeienis met de leefomgeving:** de Omgevingsvisie richt zich alleen op de onderwerpen die van provinciaal belang zijn.
- **Onze leidende principes voor de verdeling van de ruimte:** deze principes vormen de basis voor onze ruimtelijke afweging, en daarmee het hart van onze Omgevingsvisie.
- **Onze sturing en rol:** de ingrediënten voor de wijze waarop wij samen met onze partners invulling geven aan de opgaven.
- **Onze ambities voor de toekomst van Drenthe,** inclusief richtinggevende keuzes en vraagstukken die om een nadere bestudering en uitwerking vragen.

2.2 Onze opgaven

In de Contournota benoemen we de volgende hoofdoggaven:

1. Klimaatverandering

Klimaatverandering raakt alles en iedereen in onze provincie; de landbouw, de natuur, de bebouwing en onze inwoners. Hoe we hiermee omgaan is niet alleen een uitdaging voor de toekomst, ook de huidige situatie vraagt al om keuzes. Bijvoorbeeld voor het omgaan met droogte, wateroverlast en hitte.

2. Demografische ontwikkelingen

De samenstelling van de Drentse bevolking verandert. Er is sprake van vergrijzing, het aantal jongeren neemt af en de beroepsbevolking daalt. Het aantal huishoudens neemt de komende jaren nog toe, doordat er meer eenpersoonshuishoudens komen. Dit heeft een wezenlijke impact op onze welvaart en ons welzijn: een stagnerende productiviteit, aanhoudende arbeidsmarktkrapte, een stijgende zorgvraag terwijl het zorgaanbod afneemt, groei van eenpersoonshuishoudens, een groeiend beroep op sociale zekerheid en toenemende eenzaamheid.

3. Goede verdeling van de schaarse ruimte

Ook in Drenthe is de ruimte schaars. We verwachten ruimteclaims voor water, verduurzaming van de landbouw, behoud en herstel van biodiversiteit, de overstap naar hernieuwbare energie, woningbouw, het versterken van verbindingen, bedrijvigheid, een circulaire economie met meer hergebruik en recycling, recreatie en toerisme en voor defensie. Het is aan de provincie om te komen tot een goede, evenwichtige en toekomstbestendige verdeling van de ruimte.

4. Behoud en ontwikkeling van ruimtelijke kwaliteit

De uitdaging is om met de genoemde ontwikkelingen en transitie het breed gewaardeerde karakter van het Drentse landschap te behouden. Om ontwikkelingen op een zodanige wijze een plek te geven dat ruimtelijke kwaliteit behouden blijft of nieuwe kwaliteit ontstaat.

2.3 Onze leidende principes voor de verdeling van de ruimte

In de Contournota hebben we leidende principes benoemd. Deze hanteren we voor het maken van ruimtelijke keuzes.

Afspraak is afspraak

We zijn betrouwbaar, houden ons aan bestaande afspraken en werken binnen wettelijke kaders. We maken onze doelen helder, zodat voor iedereen duidelijk wordt waaraan moet worden voldaan.

Brede Welvaart

Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan een goede kwaliteit van leven in heel Drenthe, voor iedere Drent. Nu, straks en later. We schuiven problemen niet af naar elders of naar toekomstige generaties, streven naar een eerlijke verdeling van de lusten en de lasten en naar gezondheidswinst voor onze inwoners.

Water- en Bodem sturend

Ons natuurlijke water- en bodemsysteem vormt het vertrekpunt in de afweging van ruimtelijke ontwikkelingen en grondgebruik. Zo zijn we beter bestand tegen de gevolgen van klimaatverandering en verbeteren we de kwaliteit van ons water en onze bodem. Voor bestaande functies kunnen omstandigheden veranderen, voor nieuwe functies zoeken we goede en waardevaste plekken. Daarbij kijken we altijd ver vooruit.

Zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik

We gaan zorgvuldig om met de verdeling en het gebruik van onze schaarse ruimte. We combineren functies daar waar het kan en laten nieuwe ontwikkelingen bijdragen aan meerdere doelen. Functies die elkaar niet goed verdragen houden we gescheiden. Nieuwe ontwikkelingen moeten rekening houden met toekomstige wensen en omstandigheden.

Behoud en ontwikkeling van Ruimtelijke kwaliteit

Nieuwe ontwikkelingen dienen de ruimtelijke kwaliteit en identiteit van Drenthe te versterken. Daarom stellen we een hoge landschapskwaliteit als randvoorwaarde voor nieuwe ontwikkelingen.

2.4 Onze ambities

De opgaven brengen een flinke uitdaging met zich mee om allereerst 'te houden wat we hebben', maar ook om de kwaliteiten van Drenthe mee te laten groeien met de opgaven tot een goede toekomst voor onze inwoners en ondernemers.

Daarom hebben we drie ambities geformuleerd als leidraad voor de ontwikkeling van Drenthe:

1. Een gezonde groei voor een vitale samenleving
2. Een toekomstbestendig landelijk gebied
3. Een mooi, schoon, gezond en veilig Drenthe

De Contournota heeft voor de ambities verschillende richtinggevende keuzes meegegeven.

Ambitie 1. Een gezonde groei voor een vitale samenleving

De gevolgen van de veranderende samenleving hebben impact op de brede welvaart en bestaanszekerheid. Zo heeft ons bedrijfsleven, onze zorg en ons onderwijs sterk behoefte aan jong talent; eigen jeugd die goed wordt opgeleid of talent dat we van buiten aantrekken. Om de brede welvaart die we hebben te kunnen behouden, zetten we stevig in op een meer evenwichtige bevolkingsopbouw. Door onze jeugd vast te houden en zowel Drenten die terugkeren als nieuwe inwoners te verwelkomen. Met betaalbare woningen in een aantrekkelijke woonomgeving, met bereikbaar onderwijs dat aansluit op de arbeidsmarkt en de beschikbaarheid van passend werk. Om deze ambitie te bewerkstelligen pakken we de samenhangende vraagstukken integraal en met onze partners op: wonen, werken, onderwijs, bereikbaarheid, elkaar kunnen ontmoeten, sport, vrijetijdsbesteding, een aantrekkelijk vestigingsklimaat en een toekomstbestendige leefomgeving waarin je op een goede manier op kunt groeien en oud kunt worden. Daarbij benutten we zoveel mogelijk het bestaande bebouwde gebied.

Ambitie 2. Een toekomstbestendig landelijk gebied

We willen een leefbaar en aantrekkelijk landelijk gebied met een toekomstbestendige duurzame landbouw en behoud en herstel van biodiversiteit. De Europese doelstellingen voor water- en natuurkwaliteit zijn leidend. Zowel landbouw als natuur zijn afhankelijk van een klimaatrobuust water- en bodemsysteem. In sommige gebieden zijn aanpassingen aan het water- en bodemsysteem nodig. Deze maatregelen willen we zo vormgeven dat zowel landbouw als natuur er profijt van hebben en dat landschappen ontstaan die Drenthe nog aantrekkelijker maken. We benaderen de opgaven voor water, landbouw en natuur in samenhang met mogelijkheden voor wonen, recreatie en toerisme en energie. We werken onze opgaven gebiedsgericht uit, samen met onze medeoverheden, partners en inwoners.

Ambitie 3. Een mooi, schoon, gezond en veilig Drenthe

Het karakteristieke cultuurlandschap in combinatie met haar steden en dorpen en actieve gemeenschapsleven is de basis voor de aantrekkingskracht van Drenthe. We hebben de ambitie om de kwaliteit van ons landschap te behouden en zo mogelijk nog mooier te maken. Dit vraagt om kwaliteitsbesef en ontwerpkracht bij zowel de vele kleine ontwikkelingen als bij grootschalige ingrepen in het landschap. Wij geven duidelijkheid over welke waarden we beschermen en door willen geven aan volgende generaties. Daarnaast willen we dat nieuwe ontwikkelingen bijdragen aan een goede milieu- en leefomgevingskwaliteit.

3. Onderzoeksaanpak

3.1 Een aanpak in 6 stappen

De Impactanalyse brengt in beeld wat de huidige staat van de brede welvaart in Drenthe is, hoe de autonome ontwikkeling van brede welvaart bij gelijkblijvend beleid zal zijn en geeft een onderbouwing van de keuzes in de nieuwe Omgevingsvisie. We kijken bewust naar brede welvaart, omdat daarmee het hele spectrum wordt gevat van wat de provincie belangrijk vindt voor de leefomgeving.

De Impactanalyse gaat achtereenvolgens de volgende vragen beantwoorden:

- Wat is de huidige staat van de brede welvaart in Drenthe, welke trends en ontwikkelingen zijn relevant en hoe ontwikkelt Drenthe zich bij gelijkblijvend beleid?
- Welke keuzes kunnen we maken om onze ambities te verwezenlijken?
- Hoe beïnvloeden deze keuzes elkaar onderling en hoe optimaliseren we de set aan keuzes?
- Wat zijn de mogelijke effecten van de keuzes op de brede welvaart richting 2050, ten opzichte van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling?

STAP 1 - de huidige staat van de brede welvaart en relevante ontwikkelingen

We maken inzichtelijk wat de huidige staat van de brede welvaart in Drenthe is. Daarbij focussen we ons op de aspecten waar we als provincie over gaan of waar we direct invloed op hebben. We geven een overzicht van onze wettelijke doelen en taken, ons huidige beleid en de meest relevante trends en ontwikkelingen. Daarbij staan de effecten van de twee belangrijkste ontwikkelingen centraal: klimaatverandering en demografische verandering.

Vervolgens schetsen we het beeld van ongewijzigd beleid richting 2050 en proberen we inzicht te geven in de kansen en risico's voor de toekomst. Dit beeld noemen we de autonome ontwikkeling.

We beoordelen de huidige situatie en de autonome ontwikkeling aan de hand van de Drentse meetlat voor brede welvaart (zie paragraaf 3.2). Voor deze beoordeling maken we zoveel mogelijk gebruik van onze eigen data (zoals 'Drenthe in feiten en cijfers'), aangevuld met data van openbare bronnen (zoals Trendbureau Drenthe, CBS en PBL). Daar waar data ontbreken of waar een inschatting over de toekomst moet worden gemaakt, maken we gebruik van de kennis van experts binnen onze organisatie. Zo nodig aangevuld met kennis buiten onze organisatie.

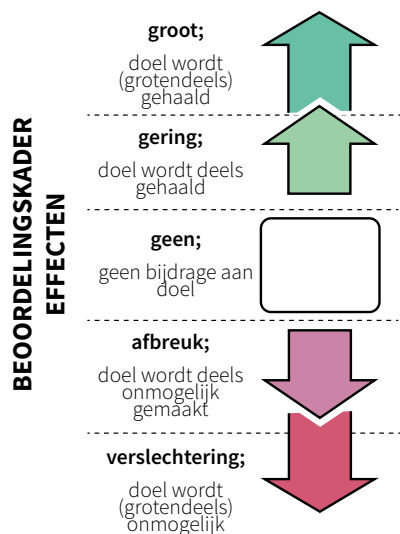
Voor de beoordeling van de huidige situatie gebruiken we de volgende beoordelingsschaal:

- **Goede staat (5):** de staat is overal goed, er zijn geen knelpunten
- **Voldoende staat (4):** de staat is overwegend goed, lokaal zijn er enkele knelpunten
- **Redelijke staat (3):** de staat is redelijk, verspreid zijn er knelpunten
- **Matige staat (2):** de staat is matig, er zijn redelijk veel knelpunten
- **Slechte staat (1):** de staat is overal slecht, er zijn overal knelpunten

Voor de beoordeling van de autonome ontwikkeling geven we aan of we een verbetering of verslechtering ten opzichte van de huidige situatie verwachten. Daarvoor hanteren we de volgende beoordelingsschaal:

- **Groot (++):** grote kans op verbetering
- **Gering (+):** redelijke kans op verbetering
- **Geen (0):** geen verandering
- **Afbreuk (-):** risico op verslechtering
- **Verslechtering (--):** groot risico op verslechtering

STAP 2 - Beleidskeuzes om ambities te verwezenlijken

De Contournota geeft het streefbeeld voor 2050 en drie hoofdambitieën. Voor het bereiken van die ambities zijn in de Contournota verschillende richtinggevendende keuzes aangegeven. Om van Contournota naar een Omgevingsvisie te komen, worden deze richtinggevendende keuzes nader uitgewerkt. Dat geldt ook voor de onderwerpen waar de Contournota nog geen richting aan geeft.

De beleidskeuzes moeten een antwoord geven op onze opgaven, bijdragen aan onze ambities en uitgaan van onze leidende principes. De keuzes kunnen verschillen in ruimtelijke strategie (waar moeten we aan de slag) en in mogelijke rol en sturing (hoe bereiken we ons doel, met welke rol en welke instrumenten. Daarmee geeft de Omgevingsvisie vooral aan met welke vraagstukken, in welke gebieden en op welke wijze we de komende jaren aan de slag gaan.

Na de beoordeling van de autonome ontwikkeling (stap 1) verwachten we dat het beleid voor bepaalde thema's – met de kennis van nu – prima voldoet voor de langere termijn. Veel van ons huidige beleid is recent vastgesteld waarbij, ondanks de focus op de korte of middellange termijn, een doorkijk naar de langere termijn onderdeel is geweest van de beleidsontwikkeling (zie overzicht huidig provinciaal beleid in tabel 3.1).

De beleidskeuzes voor de nieuwe Omgevingsvisie betreffen de volgende thema's:

- Economische ontwikkeling
- Mobiliteit en bereikbaarheid
- Energie
- Wonen en woonomgeving
- Recreatie en toerisme
- Water en bodem
- Natuur en biodiversiteit
- Landbouw
- Ruimtelijke kwaliteit
- Milieu, veiligheid, gezondheid en sociale kwaliteit

STAP 3 – Hoe beïnvloeden de beleidskeuzes elkaar onderling?

We brengen in beeld op welke manier de verschillende beleidskeuzes elkaar positief of negatief beïnvloeden. Waar botsen keuzes met elkaar en waar zitten raakvlakken?

In geval van botsende belangen zal er een belangenafweging plaatsvinden. In het geval van raakvlakken, kunnen er koppelingen of randvoorwaarden geformuleerd worden. Denk bijvoorbeeld aan woningbouw in dorpsranden, wat naast een landschappelijke verandering ook een kans kan zijn om nieuwe fraaie overgangen tussen dorp en landschap vorm te geven.

STAP 4 – Voorkeur: concept Omgevingsvisie

In de vierde stap leggen we de keuzes in concept vast en wordt de concept-Omgevingsvisie door het college van Gedeputeerde Staten vrijgegeven ter consultatie. De Drentse samenleving kan vervolgens reageren op deze concept-versie.

STAP 5 – Beoordeling impact van keuzes

De concept-Omgevingsvisie wordt in deze stap onderbouwd met een beoordeling op de effecten op brede welvaart. Hiervoor wordt de concept-Omgevingsvisie naast de huidige situatie en de autonome ontwikkeling voor Drenthe gezet. Daarmee brengen we in beeld:

- wat de te verwachten effecten zijn van de voorgenomen keuzes ten opzichte van de huidige situatie;
- wat de te verwachten effecten zijn van de voorgenomen keuzes ten opzichte van de autonome ontwikkeling.

Detailniveau van de beoordeling

De Omgevingsvisie zal, zoals de Omgevingswet beoogt, een visie op hoofdlijnen zijn. De impact van de te maken keuzes zijn vanwege het abstractieniveau van de nieuwe Omgevingsvisie en de lange termijn waarover ze plaatsvinden behoorlijk onzeker. Daarom meten en verbeelden we de impact van onze beleidskeuzes aan de hand van een kwalitatieve beoordelingsschaal.

Effecten buiten de provinciegrenzen

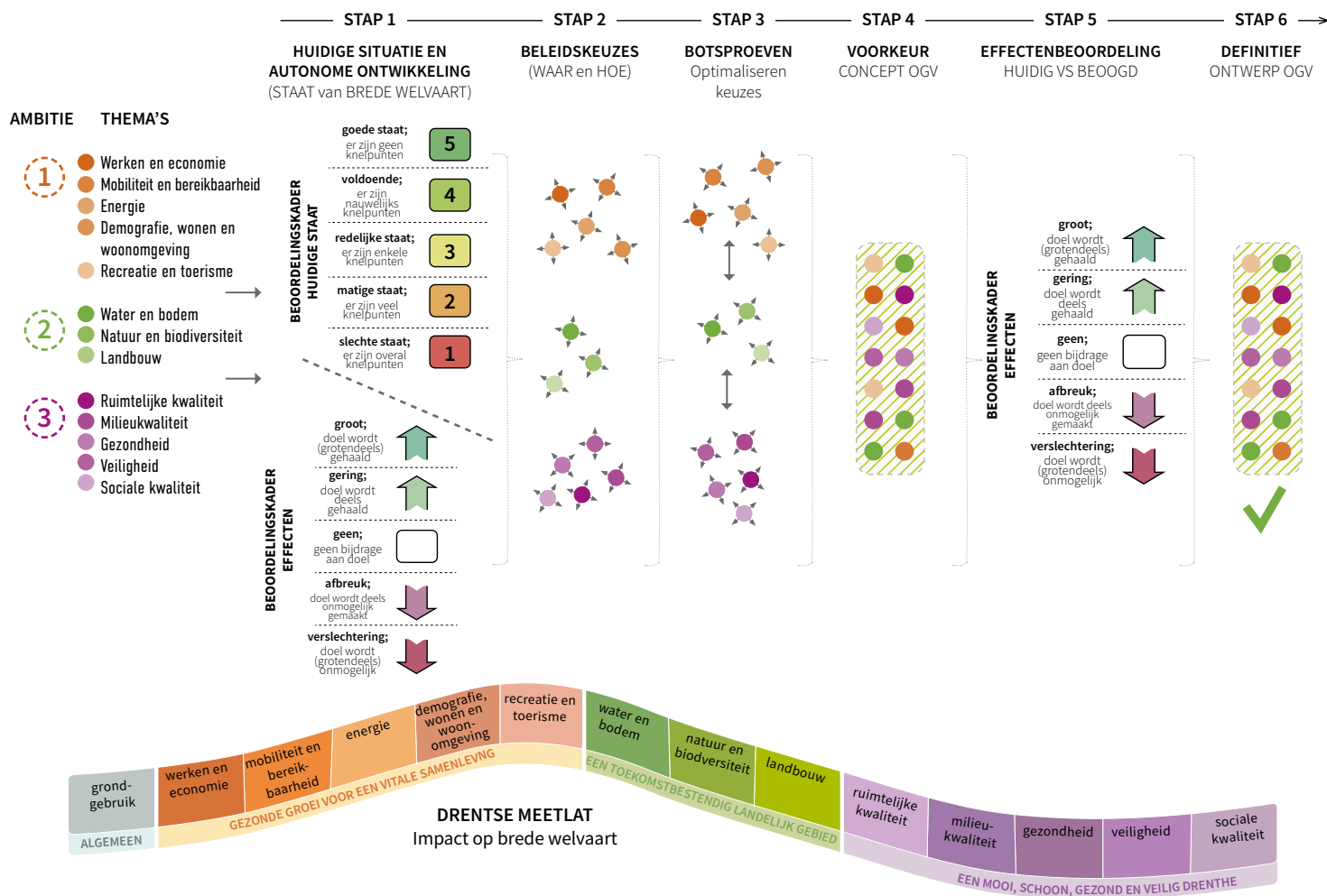
Onze beleidskeuzes kunnen een uitwerking buiten onze provinciegrenzen hebben. Voor zover dat relevant is, nemen we de impact op de leefomgeving van onze buurprovincies en Duitsland mee.

Passende beoordeling Natura 2000

Nieuwe beleidskeuzes kunnen leiden tot significante effecten op Natura2000-gebieden. Op grond van de Wet natuurbescherming moet dan een Passende Beoordeling worden uitgevoerd die in beeld brengt wat de risico's op negatieve effecten kunnen zijn en hoe deze effecten voorkomen kunnen worden. Ook kansen op positieve effecten op Natura2000-gebieden moeten daarbij in beeld worden gebracht. Als dit aan de orde is zullen we met de Impactanalyse invulling geven aan de vereisten van de Passende Beoordeling.

STAP 6 – Vaststelling ontwerp Omgevingsvisie en rapportage Impactanalyse

Met de reacties van de Drentse samenleving en de resultaten van de effectbeoordeling wordt de concept-Omgevingsvisie doorontwikkeld naar een ontwerp-Omgevingsvisie. Zowel de Impactanalyse als de ontwerp-Omgevingsvisie worden volgens de voorgeschreven procedures ter inzage gelegd.

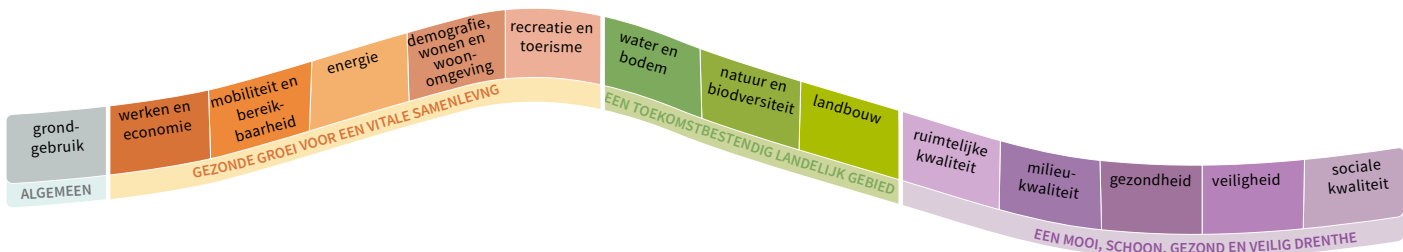
Tabel 3.1 Overzicht huidig provinciaal beleid en jaar van vaststelling

Ruimte	Omgevingsvisie Drenthe (2022) Omgevingsverordening Drenthe (2023)
Mobiliteit	Mobiliteitsprogramma 2021-2030 (2021)
Energie	Energieagenda 2024-2027 (2024)
Economie	Economische Koers 2023-2027 (2023)
Wonen	Woonagenda 2024-2028 (2024)
Recreatie en Toerisme	Agenda Recreatie en Toerisme 2024-2028 (2024)
Water	Regionaal Waterprogramma 2022-2027 (2022)
Bodem	Strategie Bodem en Ondergrond (2021)
Natuur	Natuurvisie Gastvrij Natuur 2040 (2021)
Landbouw	Landbouwkoers (2025) Programma Toekomstgerichte Landbouw (2017)
Milieu	Milieustrategie (besluitvorming najaar 2025)
Cultuurhistorie	Cultuurhistorisch Kompas, geactualiseerd (2024)
Sociaal beleid	Sociale agenda 2024-2029 (2024)
Cultuur	Cultuurnota 2025-2028 (2025)

3.2 Beoordelingskader: de Drentse meetlat

Voor de Impactanalyse hanteren we de Drentse meetlat. Deze meetlat visualiseert de verschillende aspecten van brede welvaart die wij voor de Omgevingsvisie relevant achten en maakt een koppeling met de ambities uit de Contournota. Zo maken we de samenhang tussen ambities, beleidskeuzes en impact inzichtelijk.

Voor elk van de thema's uit de Drentse meetlat gebruiken we indicatoren die passen bij de provinciale inzet en invloedssfeer. Een aanzet voor het beoordelingskader is opgenomen in tabel 3.1. De bedoeling is dat de Drentse meetlat de basis vormt voor de monitoring van de Omgevingsvisie, waarmee we de staat van Drenthe jaar op jaar in beeld kunnen brengen en de impact van ons beleid kunnen duiden.

Tabellen 3.2 Aanzet beoordelingskader Drentse meetlat

	Toetsingscriteria	Beschikbare indicatoren
Overkoepelend		
Grondgebruik	wijziging grondgebruik	kentallen Drenthe

Ambitie Gezonde groei voor een vitale samenleving

	Toetsingscriteria	Beschikbare indicatoren
Werken en economie	vestigingslocaties	voldoende passende ruimte
	werkgelegenheid	omvang beroepsbevolking en arbeidsmarkt
	kennis en innovatie	aantal startende bedrijven
Mobiliteit en bereikbaarheid	multimodale mobiliteit	modal split gereisde kilometers
	verduurzaming mobiliteit	energieverbruik mobiliteit en aandeel elektrisch
Energie	energienetwerk	netcongestie (vraag en aanbod), ontwikkeling groengas-, waterstofnetwerk en warmetnet
	ruimtegebruik	ruimtebeslag
	energiebesparing	energieverbruik
	hernieuwbare energie	percentage hernieuwbaar
Demografie, wonen en woonomgeving	demografische ontwikkeling	ontwikkeling bevolking per leeftijdscategorie en omvang beroepsbevolking
	woningbehoefte	voldoende passende woningen voor alle doelgroepen
	woningbouwlocaties (in- en uitbreiding)	herstructurering en sloop en percentage woningen in bestaand bebouwd gebied
	kwaliteit bestaande woningen	energielabels en bouwjaar
	voorzieningen	aanwezigheid en bereikbaarheid van voorzieningen, zorglandschap Drenthe
Recreatie en toerisme	kwaliteit leefomgeving	leefbarometer en tevredenheid woonomgeving
	recreatie	aanwezigheid en bereikbaarheid recreatiemogelijkheden
	toerisme	aantal bezoekers en overnachtingen (FC)

Ambitie Toekomstbestendig landelijk gebied

	Toetsingscriteria	Beschikbare indicatoren
Water en bodem	wateroverlast	Normering regionale wateroverlast Neerslagdata
	droogte	grondwaterstanden
	waterkwaliteit: Kaderrichtlijn Water en nitraatrichtlijn	grondwaterkwaliteit op 10 meter diepte, oppervlaktewaterkwaliteit, nitraatconcentraties in grondwater
	drinkwater beschikbaarheid en kwaliteit	grondwatervoorraad en -kwaliteit
	bodemkwaliteit	fosfaatverzadiging en organische stof
Natuur en biodiversiteit	realisatie NNN (gebieden en verbindingen) en bossenstrategie	kentallen verworven en ingericht
	natura 2000/VHR	risico op significante negatieve en kans op positieve effecten Natura 2000/VHR doelen
	waardevolle en beschermde soorten	broedvogels en rode lijstsoorten
	verschuiving soorten door klimaatverandering	korstmossen en waarneming nieuwe soorten
	af- en toename drukfactoren	grondwaterstanden, stikstof en ammoniak, korstmossen
Landbouw	kans op droogteschade	grondwaterstanden
	kans op schade door wateroverlast	water op maaiveld
	agrarisch natuurbeheer	areaal agrarisch natuurbeheer

Ambitie Mooi, schoon, gezond en veilig

	Toetsingscriteria	Beschikbare indicatoren
Ruimtelijke kwaliteit	Landschap, cultuurhistorie, archeologie, aardkundige waarden, stilte en duisternis	kansen en risico's voor behoud en ontwikkeling ruimtelijke kwaliteit
		hemelhelderheid
Milieukwaliteit	luchtkwaliteit	concentraties fijn stof en stikstofoxiden
	geluidbelasting	geluidcontouren rond provinciale wegen en bedrijven
	emissie broeikasgassen	CO ₂ -emissie
Gezondheid	gezond bewegen	fietstelpunten modal split gereisde kilometers voldoen aan beweegrichtlijn
	volksgezondheid	overgewicht en ongezond gedrag
Veiligheid	overstromingsrisico's	voldoen aan veiligheidsnorm regionale keringen
	risico op aardbevingen	aantal, locatie en sterkte aardbevingen
	natuurbranden	risico natuurbranden
	externe veiligheid	aantal en omvang risico-contouren
	verkeersveiligheid	verkeersdoden en -gewonden provinciale wegen
	sociale veiligheid	veiligheidsbeleving aantal misdrijven
	nationale veiligheid	ruimte voor Defensie
Sociale kwaliteit	sociale samenhang	eenzaamheid

